

Alisa Kaukio

”VOI RAUKKAPARKAA – HÄN ON YLIOPISTO-OPISKELIJA”

Kehysanalyysi Suomen ylioppilaskuntien liiton kannanottoa
ironisoivan kolumnin herättämästä keskustelusta

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Huhtikuu 2020

TIIVISTELMÄ

Alisa Kaukio: ”Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija”: Kehysanalyysi Suomen ylioppilaskuntien liiton kannanottoa ironisoivan kolumnin herättämästä keskustelusta

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Journalistiikan ja viestinnän tutkinto-ohjelma

Huhtikuu 2020

Tässä tutkielmassa tarkoituksena oli selvittää ja analysoida, millaisia reaktioita Annamari Sipilän ironinen kolumni ”Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija” sai aikaan valtamediassa. Tässä yhteydessä valtamedialla tarkoitetaan yleisesti tunnettuja sanoma- ja aikakauslehtiä sekä niiden verkkosivuja. Sipilä otti kolumnissaan kantaa Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL) kannanottoon ”Miksei opiskelijoilla ole oikeutta lepoon ja lomaan?”. SYL:n kannanottoa ironisoiva kolumni herätti keskustelua etenkin suomalaisten, pääasiassa korkeakoulututkintoon tähtäävien, 20–30-vuotiaiden opiskelijoiden ja keskiluokkaisen noin 40–60-vuotiaan väestön välillä. Tässä opiskelijoita koskevassa keskustelussa käsiteltiin niin työhön ja toimeentuloon kuin yleiseen jaksamiseen ja mielenterveyteen liittyviä teemoja. Keskustelu kytkeytyy laajemmin yhteiskunnalliseen keskusteluun sukupolvista ja ageismista, jotka ovat myös tässä tutkimuksessa käytettyjä keskeisiä käsitteitä.

Tutkimusaineisto koostui kuudesta verkossa julkaistusta Annamari Sipilän kolumniin kantaa ottavasta mielipiteellisestä kirjoituksesta, joista suurin osa oli kolumneja. Tarkoituksena oli selvittää kehysanalyysin avulla, minkälaisien näkökulmien ja kehysten kautta Sipilän kolumnin ajatuksia opiskelijoista tulkittiin. Sen selvittämiseksi oli oleellista tarkastella, millaisen kuvan korkeakouluopiskelijoista Sipilä luo kolumnissaan ironiaa käyttäen.

Analyysin perusteella aineiston mielipidekirjoituksissa on useita yhtäläisyyksiä ja vain hieman eroavaisuuksia. Keskustelijat kehystävät keskustelua yhteensä seitsemän eri kehyksen kautta, mutta kehysten käytössä esiintyy myös päällekkäisyyttä. Nuoriin ja opiskelijoihin kohdistuvaan syyllistämiseen ja pilkkaamiseen kantaa ottaminen on jokaisessa aineiston kirjoituksessa yksi hallitseva näkökulma. Aihetta kehystetään myös väärinymmärtämisen, sukupolvierojen ja vertailun, taloudellisen epävarmuuden, ongelmien ennaltaehkäisyyn, opiskelijoiden välisen kilpailun sekä mielenterveysongelmien kautta.

Tulokset osoittavat, että Sipilän kolumnin ironia on tulkittu aineiston mielipidekirjoituksissa hauskan ja oivaltavan sijasta vähätteleväksi ja ilkeäksi opiskelijoita kohtaan. Lisäksi Sipilän kolumnia kannatellutta sukupolvien välistä vertailua pidetään aineiston kirjoituksissa tyypillisesti epäoleellisena tai virheellisenä. Sipilän sivuuttamat mielenterveysongelmat puolestaan korostuvat kehyksenä mahdollisesti sen vuoksi, että näkökulman sivuuttamisen takia Sipilän on koettu vähättelevän ironisoimansa aiheen vakavuutta.

Avainsanat: Ageismi, ironia, korkeakouluopiskelijat, media, sukupolvet

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Tutkimuksen ongelmanasettelu	3
2.1 Opiskelijan asema toimeentuloa koskevassa keskustelussa	3
2.2 Tutkimuskysymykset	5
3 Käyttämäni käsitteet	6
3.1 Ikä ja sukupolvi	6
3.2 Nuoriin kohdistuva ageismi	8
4 Aineisto ja menetelmä	9
4.1 Empiirinen aineisto	9
4.2 Menetelmä	9
5 Analyysi ja tulokset	10
5.1 Ironian rakentuminen Sipilän kolumnissa	10
5.2 Ironinen kolumni vai pakina?	12
5.3 Millaisia ajatuksia Sipilän kolumni herätti?	14
5.4 Nuorison ja opiskelijoiden kehystäminen aineistossa	16
5.4.1 Väärinymmärtäminen	17
5.4.2 Sukupolvierot ja vertailu	17
5.4.3 Syyllistäminen ja pilkkaaminen	18
5.4.4 Ongelmien ennaltaehkäisy	18
5.4.5 Taloudellinen epävarmuus	18
5.4.6 Opiskelijoiden välinen kilpailu	19
5.4.7 Mielenterveysongelmat	20
6 Johtopäätökset	21
Lähteet	23

1 JOHDANTO

Mediassa heräsi parikymppisten elämäntapoja koskeva keskustelu, kun Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) julkaisi 1.7.2019 verkkosivuillaan kannanoton opiskelijoiden oikeudesta lomaan ja lepoon. ”Miksei opiskelijoilla ole oikeutta lepoon ja lomaan?” -kannanotossaan SYL ”haastaa suomalaisia pohtimaan, miksi opiskelijoilla ainoana väestöryhmänä Suomessa ei ole oikeutta lomaan ja loma-ajan toimeentuloon” (SYL, 2019). Kannanotto sai yleisön ja toimittajat tarttumaan kynään niin lehdissä kuin sosiaalisessa mediassa. Esimerkiksi *Helsingin Sanomien* Lontoon kirjeenvaihtaja Annamari Sipilä osallistui keskusteluun 7.7.2019 ironisella kolumnillaan ”Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija” (Sipilä, 2019).

Tässä tutkielmassa tavoitteenani on selvittää, millaisia reaktioita Annamari Sipilän kolumni sai aikaan. Tavoitteeseeni pyrin analysoimalla kolumnia ja sitä käsitteleviä muita journalistisia kirjoituksia. On tärkeää huomioida, että analysoimani keskustelu käydään nimenomaan suomalaisten, pääasiassa korkeakoulututkintoon tähtäävien, 20–30-vuotiaiden opiskelijoiden ja keskiluokkaisen keski-ikäisen tai ikääntyvän eli noin 40–60-vuotiaan väestön välillä. Huomioitavaa on myös se, että keski-ikäisen ja ikääntyvän väestön suhde työelämään on aivan toisenlainen kuin tämänhetkisinä nuorilla aikuisilla.

Annamari Sipilän kolumni onkin vain yksi esimerkki vanhempien sukupolvien tavoista kommentoida nuorten käyttäytymistä. Aiemmin keskustelua on syntynyt esimerkiksi, kun MTV:n entinen uutisankkuri Pirkko Arstila kommentoi vuonna 2017 ronskisti erään nuoren naisen pukeutumista *ET*-lehden kolumnissa ”Vihjailevat helmat” (Arstila, 2017a) ja antoi naishenkilölle mielestään sopivampia pukeutumisvinkkejä. Kolumni sai lukuisat naislukijat hermostumaan. *Me Naisten* toimitus ehdotti seuraavan kehopositiivisen kampanjan sometunnisteeksi *#verkkapyllyä* ja kuvautti ”Kuusi tavallista naista poseeraa kohuverkkareissa: hurjia takapuolia, salaisia solia!” - juttuaan (Aaltovesi, 2017) varten tavallisia naisia Arstilan paheksuissa vaaleanharmaissa trikoohousuissa. Yleisön reaktioista huolimatta tuolloin 79-vuotias Arstila pysyi kannassaan ja piti jokaisen vapautena ”arvostella, jos näkee - - hurjia takapuolia” (Arstila, 2017b).

Myös nuoret ja nuoret aikuiset ovat osallistuneet sukupolvikeskusteluihin näkyvästi. Esimerkiksi toimittaja Tuija Siltamäki on kirjoittanut useita kolumneja esimerkiksi *Ylelle* ja *Helsingin Sanomille* samankaltaisella ironisella tyylillä kuin Sipilä, mutta naljaillakseen nuorison sijasta vanhemmille sukupolville ja nuoriin kohdistuville vaatimuksille. Esimerkiksi 7.11.2019 Siltamäki otti kantaa nuorten taloudelliseen tilanteeseen kolumnissaan ”Ei ole nykynuorten röyhkeydellä mitään rajaa: he

eivät enää edes osta asuntoja, vaikka siihen on selkeästi kehoitettu” (Siltamäki, 2019). Siltamäki ihmettelee kolumnissaan muun muassa Helsingin asuntojen kohtuuttomia hintoja ja epärealistisia odotuksia ensiasunnon ostajia kohtaan. Siltamäki kirjoittaa:

Ja vaikka suuret ikäluokat ja kansallinen moraali kuinka vaatisivat, ei 2010-luvun tietotyöläisen kerta kaikkiaan *kannata* – jos kerran taloustieteen termejä halutaan käyttää – ostaa Kajaanista kolmella eurolla rivitaloa ja elää siellä työttömänä elämänsä loppuun asti. (Siltamäki, 2019.)

Myös maailmalla voidaan havaita nuorten nousevan heitä koskevan negatiivisen kommentoinnin yläpuolelle ja puolustavan omiaan. Esimerkiksi ruotsalainen 17-vuotias ilmastoaktivisti Greta Thunberg on saanut länsimaisen nuorison puolelleen, mutta kohdannut runsaasti vastustusta osalta vanhempien ikäpolvien edustajista. Hän ei kuitenkaan pelkää näpäyttää takaisin - edes Yhdysvaltain presidentti Donald Trumpia. Trump yritti esimerkiksi ivailta Thunbergille twiittaamalla seinälleen ”iloinen nuori tyttö, joka odottaa valoisaa ja hienoa tulevaisuutta”. Thunberg käänsi ivan hyödykseen ja vaihtoi saman sarkastiseksi pilaksi tarkoitetun tekstin omaksi Twitter-esittelytekstikseen. (Hannula, Juntunen, Pelli & Varpula, 2019.)

Antamieni esimerkkien perusteella vaikuttaakin siltä, että nuoria pyritään toisinaan vähättelemään, oli kyse sitten ilmastoaktivismista tai vaikkapa nuorten naisten pukeutumisesta. Milleniaalit ja heitä seuraava, niin sanottu Z-sukupolvi ovatkin parjattuja sukupolvia monessa mittakaavassa (Kimball 2017), mikä näkyy myös median sisällöissä. Milleniaaleiksi eli Y-sukupolveksi käsitetään perinteisesti 1977–1997-luvuilla syntyneet ja Z-sukupolveksi heidän jälkeensä syntyneet (Järvensivu, Nikkanen & Syrjä 2014, 35). Suomessa Y-sukupolven synty sijoittuu tarkemmin 1980–1990-lukujen välille (emt., 56).

Opiskelijoiden etujärjestö SYL onnistuikin herättämään kannanotollaan vilkasta keskustelua, joka nosti opiskelijoiden hyvinvoinnin hetkeksi yhteiskunnallisen keskustelun keskipisteeksi. Kannanotossa selviää, että SYL kannattaa paljon puhuttuun perustuloon siirtymistä, joka takaisi myös opiskelijoille toimeentulon opintokuukausien ulkopuolella. Parannuksena edellisvuosiin SYL pitää kuitenkin muutosta opiskelijoiden asumisen tuissa eli siirtymistä yleiseen asumistukeen, mikä helpottaa asumiskustannuksista selviytymistä myös kesäaikaan. (SYL, 2019.)

SYL perustelee kantansa perustuloon siirtymisen tarpeesta muun muassa opintotukikuukausien vähäisyydellä ja kesäopintojen huonolla tarjonnalla eli sillä, ettei opiskelijan kannata tuhlata kallisarvoisia tukikuukausia kesällä. Tämä johtaa siihen, että opiskelijoiden on työskenneltävä tauotta ympäri vuoden joko opintojen tai töiden parissa, eivätkä läheskään kaikki korkeakouluopiskelijat saa omaan alaansa liittyvää työpaikkaa opiskeluaikanaan. SYL pitää tätä

resurssien hukkaamisena ja epäoikeudenmukaisuutena opiskelijoita kohtaan. Liitto korostaa myös sitä, että moni opiskelija on kesäaikaan pakotettu nostamaan opintolainaa, sillä työttömäksi jäänyt opiskelija ei saa toimeentulotukea ennen kuin on käyttänyt saatavilla olevan lainaosuuden. SYL:n näkemyksen mukaan opiskelijoiden riittävän levon puute ja opintojen stressaavuus liittyvät siihen, että joka kolmas korkeakouluopiskelija kärsii mielenterveydenongelmista. (SYL, 2019.)

2 TUTKIMUKSEN ONGELMANASETTELU

2.1 Opiskelijan asema toimeentuloa koskevassa keskustelussa

Yhteiskunnallisessa keskustelussa huomio kiinnittyy usein joko henkilön liian vähään tai liian paljon ikään työkäiseen väestöön verrattuna, koska muita ikäkatgorioita pidetään usein tavalla tai toisella puutteellisina (Kivimäki 2017, 63), mikä näkyy myös mediassa sukupolvien välillä käytävissä keskusteluissa. Opiskelijoita koskevassa yhteiskunnallisessa keskustelussa ristiriitaista on se, että opiskelijat ovat useimmiten myös työkäisiä, joten heidän kategorisointinsa on osin haastavaa. Opiskelijat ovat vasta uransa alkuvaiheessa, mutta heillä voi siitä huolimatta olla jo usean vuoden työkokemus jopa omalta alaltaan. Näin ollen heitä ei voi pitää yhtenäisenä ryhmänä, joka olisi täysin tietämätön työelämän realiteeteista.

Toisaalta voitaisiin kysyä, millainen status on 25-vuotiaalla toisen asteen koulutetulla, joka on tehnyt oman alansa töitä valmistumisestaan lähtien samoilla ehdoilla kuin vanhemmat kollegansa, verrattuna 25-vuotiaaseen korkeakouluopiskelijaan, jonka ammatti on olla ympäri vuoden joko opiskelija tai palkkatyöläinen tai sekä että. Kivimäen (2017, 67) mukaan sukupolvista voikin muodostua liian yhtenäinen kuva, joka ei valota luokka-asemaan tai sukupuoleen liittyviä kokemuksia sukupolveen kuulumisesta.

Lisäksi monet opiskelijat ovat jo ylittäneet nuoruusvaiheen tai vähintäänkin teini-iän. On kuitenkin mahdollista, että vielä yli 20-vuotiaitakin akateemisen koulutuksen hankkivia opiskelijoita pidetään keskeneräisinä nuorina. Sen takia on tärkeää pohtia vanhempien aikuisten suhtautumista opiskelijoihin ikäryhmänä, kun etsitään vanhempien sukupolvien motiiveja nuoremman sukupolven ohjailuun. Toisaalta joidenkin vanhempien sukupolvien edustajien mielestä nyky-yhteiskunnan mahdollistamassa yltäkylläisyydessä eläviä nuoria holhotaan nykyisin liikaa. Lapsia ja nuoria on kuitenkin pidetty pilalle hemmoteltuina jo 1800-luvulla eikä kyse ole täysin uudesta ilmiöstä. (Kimball 2017, 102.)

Yhdysvaltalaisen sosiologin Gayle Kimballin (2017) mukaan nimenomaan nuorisoa pidetään nykyisin parjattuna sukupolvena, jota väheksytään ja jätetään huomiotta monin tavoin. Heitä myös syytetään ahdistuneisuudesta, masentuneisuudesta ja narsistisuudesta huomioimatta taloudellista järjestelmää, joka vahingoittaa heitä. Kimball esittää taloudellisilla vaikeuksilla olevan selvä yhteys nuorten mielenterveyshäiriöiden ilmenemiseen. Ahdinkoon voi johtaa esimerkiksi työttömyys tai samanaikainen opiskelu ja työnteko, joka johtuu usein pakottavasta tarpeesta maksaa vuokra ja muut elinkustannukset. (Emt., VIII, 141-143.)

Nuoria kuitenkin tuetaan eri maissa taloudellisesti eri tavoin eivätkä sen vuoksi esimerkiksi suomalaiset opiskelijat ja yhdysvaltalaiset opiskelijat ole samanlaisessa asemassa keskenään. Suomessa opintotukijärjestelmä tukee opiskelijoita taloudellisesti, kun taas esimerkiksi Yhdysvalloissa vanhemmat kustantavat lastensa opinnot, mikä tekee yhdysvaltalaisnuorista vanhemmistaan riippuvaisempia. Voidaan siis perustellusti sanoa, että Suomessa taloudellinen järjestelmä palvelee nuoria ja opiskelijoita huomattavasti paremmin kuin vaikkapa Yhdysvalloissa.

Vaikka Suomessa opintotukijärjestelmä vapauttaa nuoret opiskelijat täydestä riippuvuudesta vanhempiinsa, esimerkiksi Opiskelijatutkimus 2017 (Ahti-Miettinen, Moisio, Potila, Pyy-Martikainen & Virtanen 2017, 46) osoittaa, että vuonna 2016 tutkimukseen vastanneista korkeakouluopiskelijoista 45 prosenttia sai taloudellista tukea vanhemmiltaan tai puolisoiltaan keskimäärin 200 euroa kuukaudessa. Vastaajista 19 prosentilla oli paljon vaikeuksia saada rahansa riittämään ja 29 prosentilla jonkin verran (emt., 51). Voidaan siis päätellä, ettei opintotukijärjestelmä riitä takaamaan jokaisen opiskelijan täyttä toimeentuloa.

Lisäksi sekä meillä että maailmalla ajatellaan nykyisin, että opinnoistaan valmistuvia nuoria odottaa joko armoton kilpailu pätkätöistä, itsensä työllistäminen tai työttömyys tasaisen uraputken sijasta. Esimerkiksi amerikkalaiset nuoret ovat entistä itsevarmempia, mutta ahdistuneempia taloudellisen epävarmuuden vuoksi. Yksi näkemys on, että nuoret tarvitsisivat heitä vahvistavia haasteita, kuten oman alan työkokemusta, tunteakseen itsensä pystyviksi ja menestyviksi. (Kimball 2017, 141-142.)

Työelämä onkin muuttunut muutamassa vuosikymmenessä paljon ja ”työelämän vanhimmat sukupolvet muistavat kovin toisenlaiset työn teon tavat, puitteet, turvarakenteet, ristiriidat ja mahdollisuudet kuin mitä he tämän päivän työelämässä näkevät” (Järvensivu ym. 2014, 16). Työelämän tuoreimmat sukupolvet tietävät näistä tavoista sen sijaan vain kertomuksien ja mahdollisesti omien lapsuudenmuistojensa kautta (emt.). Tämä voi aiheuttaa ristiriitoja sukupolvien välillä.

Työelämää koskevan keskustelun lisäksi konflikteja sukupolvien välillä voivat herättää myös mediasisällöt. Osa mediataloista tavoittelee esimerkiksi aiempaa enemmän ikääntynyttä yleisöä tarjonnallaan (Kivimäki 2017, 69), minkä seurauksena iäkkäämpien ääni on myös enemmän esillä mediassa esimerkiksi haastateltavien ja vierailevien kirjoittajien, kuten kolumnistien, muodossa. Nykysisältöjen lisäksi ristiriitoja myös sukupolvien sisällä voivat aiheuttaa esimerkiksi edelleen esitettävät vanhat elokuvat ja lehtileikkeet, jotka ovat usein ristiriidassa nykymaailman normien kanssa. Ne voivat olla esimerkiksi poliittisesti epäkorrekteja tai syrjiviä. Joissakin ikäihmissä vanhat mediasisällöt voivat herättää epämiellyttäviä ja ahdistavia muistoja (emt., 70), mutta toiset voivat pitää vaikkapa omaan nuorisokulttuurikaanoniinsa kuuluvia rasistisia sisältöjä neutraaleina (emt., 74). Nuoremmat sukupolvet katsovat näitä sisältöjä aivan eri tavalla, mutta myös nuorten suhtautuminen esimerkiksi rasistisiin tai seksistisiin sisältöihin vaihtelee yksilöiden ja ryhmien välillä.

2.2 Tutkimuskysymykset

Tutkielmassani pyrin selvittämään ja analysoimaan, millaisia reaktioita Annamari Sipilän ironinen kolumni ”Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija” (Sipilä, 2019) sai aikaan valtamediassa. Valtamedialla ymmärrän perinteisen median, erityisesti yleisesti tunnetut sanomalehdet, kuten maakuntalehdet, sekä aikakauslehdet ja näiden lehtien verkkosivut. Keskeistä on analysoida, minkälaisia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia kolumnia käsittelevien mielipidekirjoitusten välillä esiintyy ja, miten Sipilän ironiaan vastattiin tai suhtauduttiin.

Laajemmin tavoitteenani on kytkeä SYL:n kannanoton ja sille vastineeksi kirjoitetun kolumnin ympärillä käyty keskustelu yhteiskunnalliseen keskusteluun sukupolvien välisistä eroista. Keskityn siihen, miten ajatukset eri sukupolvista ja nykyisistä korkeakouluopiskelijoista rakentuvat erityisesti Annamari Sipilän ironisessa kolumnissa ja, miten muut keskustelijat tulkitsivat omissa mielipidekirjoituksissaan Sipilän tekstiä. Jotta voisin analysoida tekstien sisältöä ja niiden välistä keskustelua tarkemmin, on oleellista selvittää vastaus kahteen seuraavaan tutkimuskysymykseen:

- 1) Millaisen kuvan Sipilä luo korkeakouluopiskelijoista ironiaa käyttäen?
- 2) Minkälaisten näkökulmien ja kehysten kautta Sipilän kolumnin ajatuksia opiskelijoista tulkittiin?

3 KÄYTTÄMÄNI KÄSITTEET

3.1 Ikä ja sukupolvi

Työelämää ja sen ympärillä käytäviä diskursseja tarkastellessa korostuu usein sukupolvijaottelu. Järvensivun ja muiden mukaan yhteiskunnallinen arvo- ja asenneilmasto vaihtelee taloussuhdanteiden tahdissa ja nimenomaan ”taloussuhdanteeseen yhdistyvä ajanhenki luo erilaisen ympäristön aikuistumiselle ja arvomaailman kehittymiselle riippuen siitä, sattuuko elämään nuoruuden herkkyysskautensa nousu- vai laskukaudella” (Järvensivu, Nikkanen & Syrjä 2014, 51-52). Henkilön identiteetti ja sukupolvikokemus syntyvätkin usein nuoruusiässä (emt., 29).

Eri ikäryhmien onnistuneesti vertailu on kuitenkin haastavaa, sillä tutkittavat ovat syntyneet ja eläneet täysin erilaisissa yhteiskunnissa ja sen vuoksi aiheesta tehdyt tutkimukset kertovat yleisimmin vain yhden sukupolven kokemuksesta (Kivimäki 2017, 64). Sama periaate pätee sukupolvitutkimuksissa, sillä on vaikea erottaa, mitkä ominaisuudet liittyvät sukupolveen ja mitkä yleisesti ikääntymiseen ja elämänvaiheisiin (esim. Järvensivu ym. 2014). Sukupolvi on kiistelty käsite, josta tutkijat ovat harvoin yhtä mieltä, mutta sukupolvista puhuminen on kuitenkin vakiintunut myös arkikieleen (Järvensivu ym. 2014, 19-21).

Useita näkemyksiä on myös sukupolvien rajoista. Suomessa moni asia on tapahtunut eriaikaisesti muun maailman kanssa. Esimerkiksi Yhdysvalloissa milleniaalit ovat 1946-1964 luvuilla syntyneiden suurten ikäluokkien (*Baby Boomers*) lapsia, sillä siellä suuret ikäluokat elivät pidennettyä nuoruutta ja hankkivat lapset tavallista myöhemmin. Suomessa suurten ikäluokkien syntymä ajoittui aiemmaksi ja heille nuorena avioituminen ja lasten aikaisin hankkiminen oli tavanomaista. (Järvensivu ym. 2014, 38.) Tunnistaakseen sukupolvien välisiä eroja tarkemmin Järvensivu ja muut (2014) jakoivat sukupolvet kuuteen luokkaan, joita määrittelee se, millaista taloudellista tilannetta sukupolvien nuoruuden ja työelämän alun aikana on eletty Suomessa.

1. Suuret ikäluokat (1945–1954)
2. Öljykriisin sukupolvi (1955–1964)
3. Hyvinvoinnin sukupolvi (1965–1972)
4. Lamasukupolvi (1973–1979)
5. Y-sukupolvi, eli diginatiivit (1980–1990)
6. Z-sukupolvi, eli suuren globaalin taantuman sukupolvi (1991–)

(Järvensivu ym. 2014, 56.)

Sotien jälkeen syntyneitä suuria ikäluokkia yhdisti kokemus niukoista ja ahtaista asuinoloista ja usko sosiaalisen nousun mahdollisuuksiin (Karisto 2005). 1970-luvun alkuun asti taloudella menikin hyvin, kunnes öljykriisi, eli öljyn tuotantorajoituksista seuraava hintojen nousu, saavutti Suomen ja bruttokansantuote kääntyi laskuun. Tähän aikaan ”öljykriisin sukupolvi” aloitti työelämänsä ja syntyi ”lamasukupolvi”. (Järvensivu ym. 2014, 44-49.) 1980- ja 1990-lukujen taitteessa yleinen asenneilmapiiri muuttui optimistisesta pessimistiseen, kun Neuvostoliitto hajosi ja idän kauppa tyrehtyi (emt., 54).

Seuraavan kerran talous notkahti 1990-luvulla. Vuonna 1990 työttömänä oli 9,3 prosenttia nuorista ja kahta vuotta myöhemmin jo yli 30 prosenttia. Nuorisotyöttömyys ei myöskään laskenut ennen 2000-lukua alle 20 prosenttiin. 2000-luvun alussa nuorten IT-ammattilaisten työttömyyttä lisäsi niin sanotun IT-kuplan puhkeaminen, mutta yli 25-vuotiaiden työllisyydessä ei näkynyt samanlaista vaikutusta. Kuten 90-luvun lama, 2008-2009 finanssikriisi vaikutti kaikkiin sukupolviin työelämässä. (Järvensivu ym. 2014, 44-49.)

Järvensivu ja muut (2014) tarkastelivat myös sukupolviin perinteisesti liitettäviä ominaisuuksia ja sukupolvien edustajien odotuksia työelämää kohtaan. Suomalaista hyvinvointivaltiota rakentaneisiin suuriin ikäluokkiin yhdistetään perinteisesti muun muassa optimismi, konsensushakuisuus ja tiimityön korostaminen, minkä lisäksi he ovat odottaneet johtajalta huolenpitoa, osaamista ja rehellisyyttä. X-sukupolvi puolestaan on ”multitaskaava” sukupolvi, joka odottaa välitöntä palautetta ja on sopeutunut muutoksiin ja epävarmuuteen. (Emt., 36, ix, sit. Smola & Sutton 2002, Arsenault 2004, Hess & Jepsen 2009.)

X- ja Y-sukupolvi eivät ole myöskään yhtä luottavaisia yhteiskunnallisia instituutioita kohtaan (Esim. Järvensivu ym. 2014, 36), sillä korruptio ja ahneus ovat johtaneet nuoret siihen tilaan, etteivät he usko absoluuttisiin arvoihin, kuten hyvään ja pahaan, vaan ajattelevat asioita loogisemmin tilannekohtaisesti (Kimball 2017, 61-62). Kimball (2017, 82) väittää koulutetuilla nykynuorilla olevan työelämässä myös korkeampi itsetunto kuin suurilla ikäluokilla nuoruudessaan, mikä saattaa antaa milleniaaleille itsevarmuutta vastustaa sellaisia auktoriteetteja, joita he pitävät epäreiluina tai dominoivina. Nuoret eivät ole esimerkiksi työelämässä yhtä uskollisia organisaatioille ja johtajilleen kuin heitä edeltäneet sukupolvet.

Lisäksi nuoret sukupolvet odottavat kunnianhimoisempaa johtamista. Myös itseluottamus, optimismi ja korkeat vaatimukset palkkaa ja työskentelyolosuhteiden joustavuutta kohtaan yhdistetään Y-sukupolveen, kuten myös sosiaalisen aktivoitumisen mahdollisuus. (Järvensivu ym. 2014, 36, ix, sit. Smola & Sutton 2002, Arsenault 2004, Hess & Jepsen 2009.) Myös Kimballin

(2017) näkemys nuorista on valoisa. Hän kuvailee nuorisoa parhaiten koulutetuksi sukupolveksi tähän mennessä, sekä epäitsekäksi ryhmäksi, joka on kiinnostunut globaaleista ongelmista (emt., VII). Katselipa sukupolviluokittelua mistä näkökulmasta vain, on Y-sukupolvi ensimmäinen diginatiivi internet-sukupolvi, joka hallitsee tämänhetkisiä työmarkkinoita yhdessä X-sukupolven tai hyvinvoinnin sukupolven ja lamasukupolven kanssa. (Järvensivu ym. 2014.)

3.2 Nuoriin kohdistuva ageismi

Ageismilla tarkoitetaan perinteisesti ikään perustuvaa syrjintää, joka voi olla näkyvää tai piilosyrjintää ja siihen voi liittyä myös muita syrjintäperusteita. Kivimäen (2017) mukaan ageismi voi näkyä käytännössä esimerkiksi eri ikäryhmien kohtelemisena yhtenä homogeenisena ryhmänä. Ikäihmisten kohdalla ageismia voi olla täten esimerkiksi sukupuolettomana pitäminen. (Kivimäki 2017, 65.)

Kimball (2017, 2) huomauttaa teoksessaan *Ageism in youth studies: Generation maligned*, että jos ageismista keskustellaan lainkaan, on kyse yleensä syrjinnästä vanhempia työntekijöitä kohtaan. Vaikka ageismista puhutaan usein vain ikääntyneiden yhteydessä, voidaan ageismia pitää kaksisuuntaisena jatkumona. Myös nuoria kohdellaan usein homogeenisena ryhmänä ja siten heihin kohdistetaan oletuksia heidän tietynlaisuudestaan. Nuoriin voidaan liittää esimerkiksi stereotyyppisiä ongelmallisuudesta ja keskeneräisyydestä. Kimball ehdottaa, että keskustelu ageismista pitäisi lisätä tutkijoiden tietouteen, kuten rasismi, luokkajako ja seksismi, sillä tutkijat syyllistyvät yleensä itse ageismiin nuoria kohtaan. (Kimball 2017.)

Tutkimuskentällä ageismi näkyy muun muassa siinä, että Kimballin (2017, 2) mukaan 15–24-vuotiaat nuoret on vähiten tutkittu ikäryhmä. Hän ei kuitenkaan tarkenna, millä tieteenaloilla nuoria aikuisia tutkitaan vähiten. Olennaista on kuitenkin se, että nuoriin kohdistuva tutkimus keskittyy usein yksipuolisesti nuorten ongelmiin, kuten syrjäytymiseen, köyhyyteen, alisuoriutumiseen koulussa, kouluissa tapahtuvaan väkivaltaan, jengiytymiseen, huumeiden käyttöön ja edellä mainittujen lisäksi seksuaalisuuteen, terveyteen sekä median ja internetin käyttötapoihin (emt., 44).

Nuoriso nähdäänkin perinteisesti aikuisuuteen kypsyvänä, eksyneenä ja vielä paikkaansa etsivänä ryhmänä, sillä he ovat keskeneräinen ikäryhmä jossakin viattomien lasten ja rationaalisten aikuisten välillä (Kimball 2017, VIII, 44). Nykynuorten jaksamista koettelevat yksinpärjäämisen ihannointi, irtosuhteet, tukea antavan parisuhteen puuttuminen, oikeat ihmissuhteet korvaavat nettikontaktit ja jopa terrorismin pelko (Kimball 2017, 138) yhdistettyinä stressaaviin opintoihin ja työelämän

epävakauteen. Kimball korostaa, ettei nuorten ongelmia ja näkemyksiä voida ymmärtää ilman, että kysyy heiltä itseltään (emt., 168), vaikka usein heitä koskevat keskustelut käydään ja päätökset tehdään ilman heitä.

4 AINEISTO JA MENETELMÄ

4.1 Empiirinen aineisto

Sekä SYL:n kannanotto että Sipilän kolumni ”Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija” herättivät runsaasti keskustelua eri foorumeilla, mutta keskityn tutkielmassani perinteisissä medioissa julkaistuihin mielipidekirjoituksiin. Huomioin kuitenkin *Kauppalehden* vastaavan päätoimittajan Arno Ahosniemen twiitin, jossa hän kehui Sipilän kolumnia samalla verraten opiskelijoita syöttöporsaisiin: ”Taitava ja viisas @AnnamariSipila aivan huikeassa vedossa tänään! Hänen nerokkuutensa sivaltaa laiskanpulskeat syöttöporsaat pieniksi viipaleiksi @SYL_FIN” (Ahosniemi, 2019). Tämä yksittäinen twiitti lisäsi merkittävästi kierroksia aiheen ympärillä käytyyn keskusteluun ja kyseinen twiitti on huomioitu myös muissa käsittelemissäni kirjoituksissa.

Annamari Sipilän kolumnin vastareaktioina syntyneistä mielipiteellisistä kirjoituksista tarkastelen lähemmin kuutta suurempien lehtien valintahetkellä vapaasti luettavista verkkojulkaisuista niiden laajan yleisön tavoittavuuden vuoksi. Aiheesta on kirjoitettu runsaasti myös yksityisissä blogeissa sekä muussa sosiaalisessa mediassa. Myös poliittiset nuoriso- ja opiskelijajärjestöt ovat ottaneet kantaa SYL:n kannanottoon ja sen jälkeiseen keskusteluun. Esimerkiksi Vasemmisto-opiskelijat osallistuivat keskusteluun. Erityisesti opiskelijat heräsivät puolustamaan itseään ja muun muassa Jyväskylän ylioppilaslehti *Jylkkärissä* ruodittiin teemaa sekä haastateltiin Arno Ahosniemeä, joka sai tilaisuuden selittää, mitä tarkoitti syöttöporsas-komentillaan (Tervonen, 2019).

4.2 Menetelmä

Analysoin aineistoa kehysanalyysin avulla. Erving Goffmanin alun perin kehittämän kehystämisen lähtökohtana on symbolisen interaktionismin käsite ”tilannemääritelmä”, joka viittaa siihen, että jokainen tulkitsee arkielämästä lähtien kohtaamiaan tilanteita tuttujen sosiaalisesti jaettujen ”kehysten” kautta (Karvonen 2000, 79). Myös toimittajat yrittävät kehystää uutistapahtumia ja informaatiota yleisölle helposti ymmärrettävään muotoon keksien jutun rungoksi yhtenäisen juonen (emt., 80). Kehykseen sisältyy myös ennakkokäsitys siitä, miten todellisuus rakentuu ja mitkä

puolet siinä ovat merkittäviä, mikä ohjaa korostamaan yksiä ja jättämään huomiotta toisia puolia (emt., 82).

Karvosen (2000) mukaan viestinnässä asia saadaan näyttämään halutunlaiselta valitsemalla tiedostetusti tai tiedostamatta sille sopiva viitekehys. Karvosen mielestä alkuperäiselle englanninkieliselle *frame*-sanalle parempi vastine suomen kielessä olisi vaikkapa kehikko tai runko, jotka tuovat paremmin esiin kehyksen merkitystä viestinnällistä tekstiä kannattelevaksi ja ohjaavaksi, mutta näkymättömäksi tai tekstissä piileväksi rakenteeksi eikä vain taulun kehyksen kaltaiseksi päälle liimattavaksi osaksi. (Emt., 78.)

Tarkoituksenani on selvittää, millaisia kehyksiä SYL:n kannanoton ympärillä käydyssä keskustelussa käytettiin. Mieliopidekirjoitusten välisessä keskustelussa keskityn erityisesti siihen, miten keskustelijat perustelevat näkemyksiään, jotka eivät kohtaa Annamari Sipilän ironisen mieliopidekirjoituksen kanssa.

5 ANALYYSI JA TULOKSET

5.1 Ironian rakentuminen Sipilän kolumnissa

Annamari Sipilä aloittaa kolumninsa kutsumalla Suomea ironisesti kovaksi ja kylmäksi maaksi, jossa kaikkein vähäosaisimmat eli opiskelijat on jätetty heitteille. Väitteen ironisuutta korostaa toteamus: ”Pahnan pohjimmaisiksi ovat tallautuneet poloiset korkeakouluopiskelijat” (Sipilä, 2019). Hän antaa lukijalle mielikuvan, jossa korkeakouluopiskelijoiden toiveena olisi ohjata yhteiskunnan resurssit heille itselleen palkallista lomailua varten ja syrjäyttää toisarvoiset kohteet, kuten vanhukset ja työttömät.

Lisäksi Sipilä soimaa itseään sarkastisesti siitä, ettei ole tullut ajatelleeksi, kuinka haasteellista opiskelijoille on tehdä töitä kesällä elättääkseen itsensä muun Suomen lomaillessa. Sipilä ivailee SYL:n (2019) kannanotolle käyttäen suoria lainauksia kannanotosta esimerkiksi näin: ”Oletteko tulleet miettineeksi, että ’tilanne on opiskelijan näkökulmasta haasteellinen?’” (Sipilä, 2019), ja väittää potevansa syyllisyyttä siitä, ettei hänkään ole. Kolumnin yleissävystä voidaan päätellä, että myös toteamus ”onneksi Suomen ylioppilaskuntien liitto -- muistutti asiasta” (Sipilä, 2019) on sarkastinen.

Sipilän mukaan kuvitteellinen ”joku” voisi kysyä, kuinka maksuttoman korkeakouluopetuksen saavilla etuoikeutetuilla opiskelijoilla on pokkaa vaatia vielä heille kustannettavia lomiakin. Muun muassa pokan kyseenalaistaminen antaa oikeuksiaan pohtivista nuorista myös naiivin vaikutelman

verrattuna Sipilän kolumnin toiseen puoleen eli työelämän konkareihin, jotka tuntevat kovat ja kylmät elämän realiteetit. Pitkin kolumnia Sipilä soimaa ironisesti korkeakouluopiskelijoiden jaksamisvaikeuksia kyseenalaistavia kovia, kylmiä, kyynisiä ja katkeria kysyjä sekä asiattomia ja tyhmiksi heittäytyviä ihmettelijöitä ja epäempaattisia besserwissereitä. Heitä Sipilä kehottaa ”menemään itseensä”, sillä ”[e]i ole mitään niin surullista näkyä kuin luentosalista suoraan kesätöihin revitty nuori henkilö” (Sipilä, 2019).

Sipilä pilkkaa ikätovereitaan ja muita skeptisesti opiskelijoiden lomailuun suhtautuvia vain, jotta opiskelijat huomaisivat vaatimustensa kohtuuttomuuden – toisin sanoen oman hulluutensa, kuten Rahtu (2004) kuvailee ironian tyylikeinoja käytettävän. Sipilä irtaannuttaa itsensä kolumnistaan ikään kuin asettuen opiskelijoiden puolelle, vaikka todellisuudessa kuuluu heihin, jotka ihmettelevät, ”kuinka korkeakouluopiskelijoilla on pokkaa” (Sipilä, 2019) valittaa oloistaan maassa, jossa korkeakouluopetus lisukkeineen on maksutonta. Näin Sipilä kätkee myös oman osuutensa kritisoijana.

Sipilä naljailee myös opiskelijoiden uupumukselle. Suuret ikäluokat odottavat eläkkeidensä maksajilta suurta työpanosta, mutta Suomi on rappiolla, koska nuorten ikäluokan parhaimmisto ei jaksakaan tehdä opintojensa lomassa töitä. ”Parhaimmiston” ivallisuutta Sipilä korostaa ranskankielisellä ilmaisulla ”*crème de la crème*”. ”Kuka maksaa tulevaisuudessa verot, jos kaikkein etuoikeutetuimpienkin peruskunto on tämä?”, Sipilä (2019) kyseenalaistaa.

SYL:n kannattamaan perustuloon Sipilä suhtautuu ilmeisen skeptisesti ja kysyy ironiaan verhoiltuna, ”miksi ylipäättänsä kenenkään pitäisi tehdä töitä, jos valtio voisi kerran maksaa perustuloa?” (Sipilä, 2019). Sanomaansa Sipilä vahvistaa kääntämällä John F. Kennedyn virkaanastujaispuheen elämään jääneen fraasin pääläelleen: ”Älä kysy mitä voit tehdä maasi puolesta – kysy mitä maasi voi tehdä sinun puolestasi” (Sipilä, 2019). Myöhemmin Sipilä ironisoi sanomaansa entisestään ehdottaen, että yliopistosta pitäisi päästä suoraan eläkkeelle, koska korkeakouluopiskelijan elämä Suomessa on niin raskasta ja kuluttavaa.

Sukupolvinäkökulmaa korostaa Sipilän ihmettely siitä, miten enää ei jaksata painaa kesätöitä ”kun ennenkin jaksettiin” (Sipilä, 2019). Hän syyllistää nykynuoria ja Suomen ylioppilaskuntien liittoa muistuttamalla 1950-luvun maatalousyhteiskunnasta vailla opintotukijärjestelmää ja 1990-luvun lamasta, jolloin töitä ei ollut tekijöille. Sipilä ajattelee opiskelijoiden suorastaan kadehtivan maatalousyhteiskunnan heinätöissä ylioppilaslakki päässä rentoutuneita kasvatteja tai lama-aikana opiskelleita ja valmistuneita, jotka ”saivat vetää lonkkaa vuosikaudet, kun työpaikkoja ei

yksinkertaisesti ollut” (Sipilä, 2019). Vuotta 2019 Sipilä kuvailee puolestaan niin raastavaksi, ettei sillä ole vertaa historiassa.

Sipilä paljastaa myös vanhempien tavanomaisen ihmettelyn kohteen eli sen, missä vaiheessa ”työn ilo muuttui työn piinaksi” (Sipilä, 2019), eli eikö työtä kuin työtä voisi ottaa elämäkokemuksena. Toisin kuin nuoret ja opiskelijat itse, Sipilä ei kuitenkaan perustele, miten kyseinen elämäkokemus hyödyttäisi nuoria tulevaisuudessa tai helpottaisi valmistumaan pyrkivien opiskelijoiden paineita ja uupumukseen ajavaa työmäärää.

5.2 Ironinen kolumni vai pakina?

Annamari Sipilän kirjoitus ”Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija” on tulkittavana ongelmallinen siksi, että tyyllilajiltaan kyseinen kolumnistin kirjoittama, kirjoittajan kuvalla varustettu sekä kolumniksi nimetty teksti muistuttaa enemmän pakinaa. Toisin kuin kolumnin, pakinan tarkoitus ja tehtävä on irvailla aikamme ilmiöille ja tilanteille, kuten Sipilä kärjistävässä mielipidekirjoituksessaan tekee. Tulkitsemista vaikeuttaa se, että kolumneista poiketen pakinat kirjoitetaan yleensä nimimerkin suojissa. (Jaakkola 2013, 251.) Kuten pakinoissa tyypillisesti, Sipilä ottaa kantaa ajankohtaiseen asiaan, eli keskusteluun opiskelijoiden oikeudesta lomaan ja lepoon, ”epäsuorasti huumorin ja ironian kaapuun puettuna” (emt.).

Kolumnisti puolestaan pyrkii vaikuttamaan lukijan mielipiteisiin esittämällä omakohtaisiin kokemuksiin ja havaintoihin perustuvan yhden ajatuskulun. Kolumnit liittyvät usein ainakin löyhästi ajankohtaisiin tapahtumiin tai ajan ilmiöihin, sillä kolumnissa esitetyillä omilla tarinoilla täytyy olla myös yleistä merkittävyyttä. Kolumnin subjektiivisuutta ja faktapohjaisuutta, joka erottaa kolumnin pakinasta, korostaa yleensä kirjoittajan kasvokuva, joka esiintyy useimmiten jutun yhteydessä. (Jaakkola 2013, 234-235.)

Hedelmällisen kolumnia kantavasta väitteestä tekee riittävä jännitteiden ja ristiriitojen määrä, joka mahdollistaa aiheen käsittelyn monista eri näkökulmista. Kuten Sipilän kolumneissa, monissa kolumneissa esiintyy jokin kärjistävä, kyseenalaistava, liioitteleva tai muu huomiota herättävä lähtöoletus. Jaakkolan (2013) mukaan kirjoittaja saakin olla mielipiteissään yksisilmäinen, koska kyse ei ole toimituksen yleisestä linjasta, mikä ilmenee käsittelemässäni tapauksessa muun muassa siinä, että *Helsingin Sanomissa* julkaistiin sekä Annamari Sipilän kolumni, että siihen kantaa ottava Valtteri Parikan kirjoitus, mikä lisää aiheen käsittelyn moniäänisyyttä. Kolumnissa tulisi kuitenkin tuoda esille myös vasta-argumentteja, sillä aihetta on syytä käsitellä monipuolisesti useista eri

näkökulmista (Jaakkola 2013, 236-237). Tämä ei toteudu Sipilän kolumnissa, sillä myös sen sisäiset vasta-argumentit voidaan tulkita ironiaksi.

Sipilän ironiaan verhottua kolumnia voi pitää yhtenä esimerkkinä vanhempien sukupolvien yrityksestä ohjata nuorempaa sukupolvea kertomalla heille, miltä heistä pitäisi tuntua. Sipilä alleviivaa lisäksi useasti nuorison etuoikeutettua asemaa vanhempien ikäpolvien nuoruuden aikaan verrattuna, mutta ironisuus antaa tekstin sanomalle nuorisoa vähättelevän sävyn. Huomioitavaa on se, että Annamari Sipilä on *Helsingin Sanomien* pitkäaikainen Lontoon kirjeenvaihtaja, jolla voi olettaa olevan käsitys myös maksullisesta koulutusjärjestelmästä. Hän on lisäksi kokenut ja teknisesti taitava kolumnisti, joka taitaa myös ironian tyyliä.

Mielipidekirjoittamisessa, kuten kolumneissa, käytetään yleisesti paljon tehokeinoja, kuten ironiaa, sarkasmia ja satiiria. Tehokeinot voivat vahvistaa mielipidekirjoituksen vaikutusta lukijan ajatuksiin, mutta esimerkiksi ironia voidaan myös väärinymmärtää tai kokea helposti loukkaavaksi, mikä vaatii kirjoittajalta myös journalistisen etiikan huomioimista. Sipilän tekstistä voidaan havaita enemmän pakinalle kuin kolumnille tyypillisistä tyyllirakenteellisista piirteistä muun muassa sarkasmia, liioittelua, nälvimistä, sivaltelua ja piikittelyä.

Toini Rahtu (2004) kuvailee ironian erityispiirteitä *Kielikellon* artikkelissaan ”Saako olla ironiaa?” näin:

Ironinen kielteisyys on omanlaistaan siksi, että sitä ei esitetä avoimesti. Kätkemiskeinoja riittää: ironisoija voi olla kehuinaan tai kiittävinään, hän voi olla olevinaan erityisen kohtelias, nöyrä ja huomaavainen, hän voi esittää ilmiselvän asian epävarmasti tai kysyvästi, kuohuttavan ja pöyristyttävän kuin viileän tai yhdentekevän toteamuksen. Tai hän voi kätkeä ironian kohteen ja uhrin: olla puhuvinaan Villen vioista, kun haluaa Heikin huomaavan hulluutensa. Ironisoija voi kätkeä jopa oman osuutensa kritisoijana. (Rahtu 2004).

Rahdun (2004) mukaan ”ironisen viestin ymmärtäminen vaatii puhujalta ja kuulijalta yhteistä maaperää”, sillä ymmärrettävä on myös ”viestin tilanteiset, sosiaaliset ja kulttuuriset ulottuvuudet”. Yhteinen maaperä kuitenkin puuttuu Sipilän ja osan yleisön väliltä. Sipilällä on käsitys oman aikansa opiskelumaailmasta ja vain muistot uransa alkua ajoilta. Tuoreimmat havainnot näistä saattavat lisäksi sijoittua Suomen ulkopuolelle esimerkiksi Iso-Britanniaan, missä Sipilä työnsä puolesta viettää paljon aikaa.

Sukupolvinäkökulmasta tarkastellen suomalaiset nykyopiskelijat elävät kuitenkin hyvin toisenlaista aikaa, kuin Sipilä ikätovereineen, niin opiskelu- kuin työelämässäänkin. On vaikea sanoa, onko Sipilän kolumnin pääasiallinen tarkoitus näpäyttää korkeakouluopiskelijoita vai viihdyttää Sipilän

omaa sukupolvea naurattamalla yleisöä nuorten kustannuksella. Vaikka Sipilän kolumnia voidaan pitää teknisesti taitavana, herää kysymys sen sisällön hyväntahtoisuudesta ja hyvän maun mukaisuudesta, mitkä ovat kuitenkin jopa pakinan tyylikeinojen käytön vaatimuksia (Jaakkola 2013, 253-254).

Jos esimerkiksi pakinaa ei voida tulkita pohjimmiltaan hyväntahtoiseksi, voidaan se tulkita kiusaamiseksi tai loukkaamiseksi, mikä ei ole hyvän maun mukaista (Jaakkola 2013, 253-254). Nämä rajat ovat häilyviä, mutta Sipilän saamien vastakannanottojen määrästä voitaisiin päätellä rajojen ylittyneen ainakin osittain. Sipilän ikäpolveen kuuluva *Keskipohjanmaan* tuottaja Jukka Anias vertaa Sipilää jopa paperisilppuriin: ”Hesarin toimittajan Annamari Sipilän teknisesti sinänsä taitava kolumni ironisoi SYL:n kannanoton tavalla, jonka paperisilppuri ennen vanhaan teki A4-arkeille” (Anias, 2019).

5.3 Millaisia ajatuksia Sipilän kolumni herätti?

TAULUKKO 1. Aineiston mielipidekirjoitukset

Anias, J.	Naularista journalisti
Halonen, K.	Nyt puhuu syöttöporsas: ”Hiukseni ja ripseni tippuivat uupumuksen vuoksi – toivuin, kun pääsin töihin”
Häkkinen, H.	SYL:n opiskelijoiden jaksamista käsitelleen kannanoton aiheuttaman some-myrskyn paras puoli on, että nuoret lähtivät aktiivisesti puolustamaan omiaan
Koivuniemi, S.	Kyllä me vaan silloin jaksettiin
Parikka., V.	Ylikuormittuneita opiskelijoita kutsuttiin syöttöporsaiksi, mutta ehkä ensin olisi kannattanut vilkaista tilastoja
Snellman, A.	Syöttöporsaat, elättipossut – Anja Snellman ihmettelee naureskelua opiskelijoiden uupumukselle: ”Nimittely kertoo kyvyttömyydestä ymmärtää naapurisukupolvien kokemusmaailmaa”

Valitsin lähemmin tarkasteltavaksi kuusi Sipilän kolumniin kantaa ottavaa mielipidekirjoitusta. Tarkastelemistani mielipidekirjoituksista kahdessa vanhemmat aikuiset puolustavat nuoria korkeakouluopiskelijoita ja auttavat samalla lukijoita ymmärtämään myös oman sukupolvensa ajatus- ja kokemusmaailmaa. Neljässä muussa kirjoituksessa nuoret toimittajat nousevat

puolustamaan itseään ja omaan sukupolveensa kuuluvia opiskelijoita. Järvensivun ja muiden (2014, 34) mielestä sukupolviajattelu tarjoaakin myös mahdollisuuksia, sillä oman ja toisen sukupolven mielenmaiseman tunnistaminen voi lisätä ymmärrystä, mikä puolestaan voi ehkäistä myös sukupolvikonfliktia.

Nuoria asettui puolustamaan ensimmäisenä *Keskipohjanmaan* tuottaja Jukka Anias, joka osallistui keskusteluun 10.7.2019 *Keskipohjanmaan* verkkosivuilla ”Naularista journalisti” -kolumnillaan, jonka pääajatus tiivistyy kappaleessa, jossa hän kirjoittaa:

Sanotaan suoraan yksi asia. Ennen asiat eivät olleet paremmin kuin nyt. Ainakaan valtaosa ei ollut. Eri tavalla ne kyllä. (Anias, 2019.)

Myös kirjailija Anja Snellman kirjoitti *Seuralle* kolumnin ”Syöttöporsa, elättipossut – Anja Snellman ihmettelee naureskelua opiskelijoiden uupumukselle: ’Nimittely kertoo kyvyttömyydestä ymmärtää naapurisukupolvien kokemusmaailmaa’” (Snellman, 2019). Kyseisellä nimellä kolumni julkaistiin *Seuran* verkkosivuilla 8.8.2019. Vaikka Snellman on huolissaan opiskelijoiden mielenterveysongelmien vähättelystä, hän ei jätä huomiotta myöskään nuorison osin asiattomankin kärkeä puolustautumista.

Omaa sukupolveaan puolustamaan ryhtyi 8.7.2019 *Helsingin Sanomien* toimittaja Valtteri Parikka. Hän nosti lehden verkkosivuilla julkaistussa näkökulmaksi luokitellussa mielipiteellisessä kirjoituksessaan ”Ylikuormittuneita opiskelijoita kutsuttiin syöttöporsiksi, mutta ehkä ensin olisi kannattanut vilkaista tilastoja” (Parikka, 2019) esille erityisesti opiskelijoiden tilastoidut mielenterveysongelmat ja syyt, jotka kuormittavat opiskelijoita nykymaailmassa kasvavissa määrin.

Me Naisten toimittaja Katariina Halonen keskittyy lehden verkkosivuilla 9.7.2019 julkaistussa mielipidekirjoituksessaan ”Nyt puhuu syöttöporsas: ’Hiukseni ja ripseni tippuivat uupumuksen vuoksi – toivuin, kun pääsin töihin’” (Halonen, 2019) kertomaan avoimesti omista jaksamisvaikeuksistaan ja burnoutistaan, josta hän ironisesti toipui vasta kesätöissä, koska opiskelijana hänellä ei ollut aikaa sairastaa, mutta leipätyössä hän sai aikaa levähtää.

Itä-Hämeen toimittaja Sanni Koivuniemi hämmästelee 9.7.2019 lehden verkkosivuilla julkaistussa kolumnissaan ”Kyllä me vaan silloin jaksettiin” (Koivuniemi, 2019) puolestaan sitä, miten paljon keskustelu SYL:n kannanotosta sisälsi tahallista väärinymmärrystä ja syyllistämistä. Koivuniemen mielestä ”on vaikea nähdä, että mistään muusta yhteiskunnan ryhmästä puhuttaisiin tähän sävyyn näin näkyviltä tahoilta” (Koivuniemi, 2019).

Länsi-Savon uutistoimittaja Henri Häkkinen puolestaan kehuu nuorten toimintaa lehden verkkosivuilla 9.7.2019 julkaistussa kolumnissaan ”SYL:n opiskelijoiden jaksamista käsitelleen kannanoton aiheuttaman some-myrskyn paras puoli on, että nuoret lähtivät aktiivisesti puolustamaan omiaan” (Häkkinen, 2019). Häkkinen korostaa myös sitä, ettei SYL:n kannanotossa ”ollut kyse lapsiperheistä, eläkeläisistä, työttömistä, syrjäytyneistä tai yrittäjistä” (Häkkinen, 2019), vaikka heidän oikeuksiaan ja mahdollisuuksiaan yritettiin vetää moniin opiskelijoita koskeviin keskusteluihin – myös Sipilän kolumnissa:

Liian kauan olemme paaponeet toisarvoisia kohteita: vanhuksia, lapsia, syrjäytyneitä, työttömiä. Yhteiskunnan resurssit pitäisi nyt ohjata niille, jotka sitä oikeasti tarvitsevat: yliopisto-opiskelijoille. (Sipilä, 2019.)

5.4 Nuorison ja opiskelijoiden kehystäminen aineistossa

Alla olevaan taulukkoon olen poiminut kehyksiä, jotka yhdistävät ja erottavat aineiston mielipidekirjoituksia. Taulukon sisällön olen koostanut etsien aineistosta kehyksiä lukemalla aineiston mielipidekirjoitukset läpi yksitellen. Merkitsin listaten ylös jokaisesta aineiston mielipidekirjoituksesta tekstin näkökulmaa eniten määrittäviä yksityiskohtia. Lopuksi koostin yhteen aineistoa vahvimmin määrittävät näkökulmat, joista keskusteluaihetta kehystetään. Taulukkoon olen merkinnyt, mitkä kehyksistä ilmenevät missäkin aineiston teksteissä.

TAULUKKO 2. Kehykset

Kehykset	Anias	Halonen	Häkkinen	Koivuniemi	Parikka	Snellman
Väärinymmärtäminen	X		X	X	X	X
Sukupolvierot ja vertailu	X		X	X	X	X
Syyllistäminen ja pilkkaaminen	X	X	X	X	X	X
Taloudellinen epävarmuus	X	X	X	X	X	
Ongelmien ennaltaehkäisy				X	X	
Opiskelijoiden välinen kilpailu		X	X		X	
Mielenterveysongelmat		X	X	X	X	X

Sipilän kolumnia kommentoivat kirjoittajat vaikuttavat olevan kannanotosta nousseen kohun syistä melko yksimielisiä. Aineiston kirjoituksista voi havaita useita samoja kehyksiä, joiden läpi kohun syntysyitä ja ratkaisuja pohditaan. Monet kehyksistä ovat kuitenkin päällekkäisiä, mitä selittää mielestäni se, että alkuperäistä kannanottoa koskeva keskustelu on laajentunut käsittelemään niin monia opiskelijan elämän osa-alueita ja jopa muiden ryhmien hyvinvointia. Täten yksikään kirjoittajista ei ole päätenyt kommentoimaan keskustelua vain yhden näkökulman tai

ongelmakohdan kautta. Toisaalta myös keskustelijoiden pois jättämät näkökulmat ja kehykset vaikuttavat heidän kirjoitustensa kokonaissävyyn.

5.4.1 Väärinymmärtäminen

Väärinymmärtämisellä tarkoitan kehystä, joka ilmenee aineiston kirjoituksissa keskusteluna tahallisuudesta väärinymmärtämisestä ja yksisilmäisyydestä toisia keskustelijoita kohtaan. Erityisesti Koivuniemi ja Häkkinen keskittyvät SYL:n kannanoton tarkoituksien tahalliseen väärinymmärtämiseen. SYL:n kannanottoa ympäröivän keskustelun tahallisuudesta väärinymmärtämisestä kertoo erityisesti se, miten Sipilä ja muut SYL:n kannanoton kritisoijat tyytyvät esimerkiksi Aniakseen mukaan todellisuudessa vakavasta asiasta keskusteltaessa otsikkotason irvailuun. Häkkisen mielestä kannanoton kritisoijat tarttuivat esimerkiksi ”lomailu”-sanaan liikaa.

5.4.2 Sukupolvierot ja vertailu

Sukupolvierot ja vertailu -kehys ilmenee kirjoituksissa sukupolvien välisenä vertailuna ja tekstin kehystämisenä nimenomaan sukupolvinäkökulman kautta. Toisin sanoen näissä teksteissä keskustelu nähdään käytävän nimenomaan eri sukupolvien välillä ja ristiriitojen johtuvan sukupolvien välisistä eroista. Sukupolvierojen korostaminen voidaan nähdä kuitenkin myös irrelevanttina vertailuna ei-vertailtavien asioiden välillä.

Sukupolvien väliset erot ja vertailu kannattelevat etenkin Aniakseen ja Snellmanin tekstejä enemmän kuin muita. Anias pohtii kolumnissaan värikästä työtaustaansa ennen toimittajan uransa alkua. Aniakseen tapauksessa nauharista tuli journalisti, mutta vanhemman sukupolven edustajana hän ymmärtää, ettei samankaltainen urakehitys ole enää nykynuorten kohdalla välttämättä realistinen. ”Puhumattakaan, että 2000-luvun toisen kympin täytyessä tällainen tie olisi missään mielessä järkevä – varmaan ei mahdollinenkaan”, Anias (2019) kirjoittaa. Anias tukee myös SYL:n ajatusta siitä, etteivät koulutusta vastaamattomat hanttihommat auta välttämättä ammatillisessa kehityksessä eteenpäin.

Snellman puolestaan ihmettelee sukupolvien välistä kuilua solidaarisuuden puuttumisen näkökulmasta. Hän näkee kommentoinnissa molemminpuolista yksisilmäisyyttä – haluttomuutta ja kyvyttömyyttä ymmärtää naapurisukupolven kokemusmaailmaa. Esimerkiksi suuret ikäluokat pilkkaavat omien lastenlastensa ikäisiä nuorukaisia ja päinvastoin. Kirjoituksista voi havaita, että ainut neuvo vanhemmilta polvilta hädän hetkellä on usein purra hammasta, koska hekin nuorina

selvisivät erinäisistä vaikeuksista ja saivat tehdä kaiken itse. Snellman uskoo, että yksi syy tähän on se, että suuret ikäluokat saivat kuulla vastaavaa aikoinaan omilta vanhemmiltaan.

5.4.3 Syyllistäminen ja pilkkaaminen

Keskustelijat kehystävät aihetta myös syyllistämisen ja pilkkaamisen näkökulmasta, eli keskustelijat tekevät opiskelevista nuorista oletuksen pilkattuna ja syyllistettynä sukupolvena. Kirjoituksissaan keskustelijat selittävät, miten pilkkaaminen ja syyllistäminen ilmenevät opiskelijoita koskevassa yhteiskunnallisessa keskustelussa. Lisäksi he pohtivat, mitä pilkkaaminen ja syyllistäminen aiheuttavat nuorille.

Snellman ja Koivuniemi kehystävät kolumnejaan myös erityisesti syyllistämisen ja pilkkaamisen näkökulmasta, mutta syyllistävään irvailuun otetaan kantaa jokaisessa kuudesta esimerkkitekstistä. Esimerkiksi Koivuniemen mukaan tulevat eläkkeensaajat eli suuret ikäluokat syyllistävät ja polkevat tulevia eläkkeenmaksajiaan maahan, eivätkä kuule nuorten huolia, saati mieti ratkaisuja niihin. Häkkinen on kuitenkin ilahtunut nuorten osallistumisesta heitä koskevaan keskusteluun vähättelyistä huolimatta ja ottaa omalta osaltaan kantaa yhteiskunnallisen keskustelun ikäpolvihierarkiaan, jossa nuorten sanoma hukkuu herkästi.

Liian usein jättäydymme seuraamaan sivusta yhteiskunnallista keskustelua. Painokkaiden ja kokoneiden keskustelijoiden seassa saattaa tuntua siltä, että oma sanoma hukkuisi. Tällöin keskustelua hallitsevat vanhempien ikäpolvien puheenvuorot. (Häkkinen, 2019.)

5.4.4 Ongelmien ennaltaehkäisy

Keskustelijat kehystävät keskustelua myös opiskelijoiden ongelmia ennaltaehkäisevästä näkökulmasta. Keskustelijat ilmaisevat ongelmien ratkaisutarvetta ja erityisesti ongelmallisuutta eri tavoin. Kirjoittajista jokainen pohtii omasta näkökulmastaan, missä on menty pieleen ja mikä voisi auttaa nuoria jaksamaan. Suoraan tämä ratkaisujen ja ennaltaehkäisyn tarve tuodaan esiin Koivuniemen ja Parikan kirjoituksissa.

5.4.5 Taloudellinen epävarmuus

Nuoria opiskelijoita kehystetään myös ihmisryhmäksi, jolla on epävarma taloudellinen tilanne. Yleensä kehykseen liitetään ajatus väliaikaisuudesta, mutta myös näkemys taloudellisen epävarmuuden mahdollisesta jatkuvuudesta, mikä tekee nykyopiskelijoiden taloudellisesta tilanteesta vielä epävarmemman verrattuna aiempiin korkeakoulutettuihin sukupolviin.

Kirjoituksista ilmenee, että nykyopiskelijat ymmärtävät, että pätkätoista koostuva oravanpyörä voi jatkua vuosia, eikä lomailuun tai taloudelliseen itsenäisyyteen ole välttämättä tulevaisuudessakaan mahdollisuutta. Samalla toimeentulon lainaosuus kasvaa, vaikkei tulevaisuuden työpaikasta ja siten lainan takaisinmaksukyvyistä ole takeita.

Kahvipöytäkeskusteluissa ja kommenttipalstoilla toistuva keskustelu keskittyykin usein nuorten talous- ja työelämään. Vanhempien sukupolvien kommentoinnista paistaa läpi kenties huoli, mutta myös halu näyttää esimerkkiä kertoen, miten asiat ennen hoidettiin. Keskustelupalstoille kirjoittaessa voi kuitenkin unohtua se, ettei yhteiskunta ole enää samanlainen kuin nykykuorten vanhempien nuoruusaikana.

Vaikka Suomen talous rakentuu hyvin eri lailla kuin Yhdysvalloissa, voi varsinkin Parikan ja Halosen teksteistä havaita, miten taloudellinen järjestelmä vahingoittaa nuoria (Kimball 2014). Parikka kirjoittaa asian suoraan: ”järjestelmä kannustaa minua repimään nyt itsestäni kaiken irti” (Parikka, 2019). Tässä tapauksessa taloudellisella järjestelmällä voisi tarkoittaa Kelan tukijärjestelmää, joka tarkoituksensa mukaisesti tukee opiskelijaa, mutta myös rajoittaa tätä.

Viime vuosina opintotukikuukausia ja tuen määrää on vähennetty entisestään, mikä rajoittaa opiskeluaikaa, mutta toisaalta kannustaa tekemään töitä opintojen ohessa, jotta pärjäämistään ei tarvitsisi laskea puolestaan kasvatetun lainaosuuden varaa. Liikaa työntekoa rangaistaan kuitenkin tulorajojen muodossa, mikä estää nostamasta kaikkia muuten saatavilla olevia tukikuukausia. Lisäksi korkeakoulujen ensikertalaisikiintiöt ohjaavat vain yhden alan opiskeluun ja hankaloittavat vaihtuvan alahaaveen toteuttamista.

Opiskelijan kannalta opintojen aikainen työnteko on kuitenkin lähes välttämätöntä. Kuten Parikka ja Halonen perustelevat, voi työ- tai harjoittelupaikan puuttuminen viivästyttää opintoja ja puolestaan sen saaminen auttaa saamaan jalkaa oven väliin tulevaisuuden työmarkkinoille. Halonen haali itselleen vastuuta yliopistolla uupumukseen asti erottuakseen kovatasoisesta hakijajoukosta. Parikka taas ei kehtaisi kieltäytyä tarjotusta työstä, vaikka se veisikin tärkeää aikaa opinnoilta.

5.4.6 Opiskelijoiden välinen kilpailu

Opiskelijoiden välinen kilpailu on vahva kehys keskustelussa, sillä sen nähdään olevan syy moniin muihin opiskelijoiden kokemuksiin, joita kirjoituksissa kehystetään. Sillä selitetään niin uupumusta, liian tekemisen haalimista kuin kykenemättömyyttä kieltäytyä tarjotusta työstä. Kehys kytkeytyy siis myös taloudellisen epävarmuuden kehukseen. Kilpailuasetelman merkitystä korostetaan kirjoituksissa kuitenkin myös mielenterveysongelmista keskusteltaessa. Siitä johtuen

analysoin opiskelijoiden välisen kilpailun kehukseen liittyviä tekijöitä seuraavaksi mielenterveysongelmien yhteydessä.

5.4.7 Mielenterveysongelmat

Aineiston mielipidekirjoituksia kehystetään myös mielenterveysnäkökulman kautta, mikä on myös keskeinen keskustelua kannatellut teema. Mielenterveysongelmat ja opiskelijoiden välisen kilpailun korostaminen ovat keskeisimpiä kehyksiä etenkin Halosen ja Parikan kirjoituksissa. Halonen kirjoittaa omasta burnoutistaan, Parikka lyö pöytään tilastotietoa ja Snellman pohtii nuorten jaksamisvaikeuksien syitä oman terapeutin työnsä kautta. Snellman kertoo terapeutin ammatissaan kohtaavansa jatkuvasti opiskelijaikäisiä nuoria, jotka ovat some-maailman uuvuttamia. Nettiajan intensiivisyyttä pohtii Snellmanin lisäksi Parikka, joka kirjoittaa:

Uskon, että elämän vaatimustaso, intensiivisyys ja paineet vaikuttavat nyt opiskelijoihin kenties kovemmin kuin aiemmin. Nettiajassa kaikki tapahtuu nopeammin. (Parikka, 2019.)

Kuka tahansa SYL:n kannanoton kritisoijista olisi voinut saada käsiinsä tilastoja nuorten kasvavista ongelmista, kuten aineistoni esimerkkiteksteissä näkyy. Siitä huolimatta Sipiläkin miettii kolumnissaan ironian takana, kuinka röyhkeillä opiskelijoilla on pokkaa valittaa uupumuksestaan. Snellman on puolestaan hyvin huolestunut opiskelijoiden uupumukselle naureskelusta ja mielenterveysongelmien vähättelystä ja uskoo sen kertovan ongelmana ”jostain paljon vakavammasta” (Snellman, 2019).

Aineistoni mielipidekirjoitusten kirjoittajien lisäksi milleniaalien uupumusta koskevaa keskustelua ovat kommentoineet myös monet muut. Esimerkiksi Mona Mannevuon kirjoitti 22.10.2019 kolumnissaan ”Arvostelemme ahdistuneita milleniaaleja, vaikka meidän pitäisi pohtia miksi heistä tuntuu pahalta” siitä, miten jokainen pitää itseään asiantuntijana puhuessaan muiden ihmisten uupumuksesta ja mielenterveysongelmista. Mannevuon mukaan jokainen myös vertaa muita omaan itseensä ja sillä perusteella ”määrittelemme sen, kenellä on oikeus ahdistua, väsyä tai voida huonosti” (Mannevuon, 2019). Mannevuon ei tosin syytä nuoriin kohdistuvista paineista suuria ikäluokkia, vaan omia ikätovereitaan: ”Etenkin kaltaiseni yli-ikäiset milleniaalit tuntuvat tietävän kuinka paljon työ, opiskelu, harrastukset tai some kuormittavat – ja miten kaikkea tätä pitäisi sijoitella elämään oikein” (Mannevuon, 2019).

Usein voi kuulla myös syytettävän modernia yhteiskuntaa ja ylidiagnosointia lasten ja nuorten kasvavista mielenterveysongelmista. On kuitenkin huomioitavaa, että lastenpsykologit eivät uskoneet vielä 1900-luvun alkupuolella, että lapset voisivat masentua, koska he eivät mielestään

kohdanneet masentuneita lapsia. Diagnosointikyvyn puutteesta kertoo esimerkiksi se, että yhdysvaltalaisessa mielenterveyden ja käyttäytymishäiriöiden diagnosijärjestelmä DSM:ssa (*The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*) ei ollut laajaa osiota nuorten mielenterveyshäiriöistä ennen 1980-lukua, mutta vuoden 1994 painoksessa sivuja nuorten mielenterveyden häiriöistä oli jo lähes 100. (Kimball 2017, 143.)

Nuorten mielenterveysongelmien tilastoidun määrän kasvua yritetään selitellä jopa Yhdysvalloista Suomeen rantautuneeksi trendi-ilmiöksi. Yhdysvaltalainen Kimball (2017) on kuitenkin huolissaan siitä, että esimerkiksi kapinallisesti käyttäytyvillä nuorilla on vaara leimautua häiriintyneiksi ja virheellisesti diagnosoiduiksi. Kimballin mukaan ongelmallisiksi leimaamisessa kyse on ageistisesta pelosta nuoria kohtaan (emt., 143).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkielmassani olen selvittänyt ja analysoinut, millaisia reaktioita Annamari Sipilän ironinen kolumni ”Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija” (Sipilä, 2019) sai aikaan valtamediassa. Kehysanalyysia käyttämällä havaitsin aineiston kuudesta mielipidekirjoituksesta useita yhtäläisyyksiä ja vain hieman eroavaisuuksia, sillä kehykset ovat kirjoituksissa useasti päällekkäisiä. Sipilän tekstin ironia tulkittiin aineiston mielipidekirjoituksissa usein hauskan ja oivaltavan sijasta vähätteleväksi ja ilkeäksi opiskelijoita kohtaan. Sipilää verrattiin jopa paperisilppuriin (Anias, 2019). Kirjoittajat suhtautuivat ironiaan verhoillun tekstin sisältöön vakavasti, ja Sipilän käsitys opiskelijoiden toimeentulosta ja jaksamisesta yritettiin osoittaa vääräksi esimerkiksi faktoilla opiskelijoiden mielenterveyden häiriöiden yleisyydestä.

Sipilä ja muut kirjoittajat ottavat kuitenkin kantaa hyvin eri osiin SYL:n kannanottoa. Sipilä ei ota kolumnissaan lainkaan kantaa SYL:n mainintaan opiskelijoiden mielenterveyden häiriöistä ja niiden yhteydestä riittävän levon puuttumiseen, vaan leimaa nykyopiskelijat laiskoiksi ja nirsoiksi työtä kohtaan. Muut kirjoittajat puolestaan peilaavat Sipilän kolumnia SYL:n kannanottoon oman kokemusmaailmansa kautta. Sipilän sivuuttamat mielenterveyden ongelmat korostuvatkin muissa mielipidekirjoituksissa huomattavasti kenties juuri sen vuoksi, että aiheen sivuuttamisen takia Sipilän on koettu vähättelevän ongelmaa entisestään.

SYL:n kannanotosta alkaneen keskustelun olen kytkenyt laajemmin yhteiskunnalliseen keskusteluun sukupolvien välisistä eroista. Annamari Sipilä esimerkiksi kehystää kolumnissaan opiskelijat samaan tapaan kuin Kimball (2017) esittää nuorisoa kehystettävän niin mediassa kuin tutkimuskentälläkin. Kimballin mukaan nuoria muun muassa väheksytään ja jätetään huomiotta,

sekä syyllistetään mielenterveyden häiriöistä, kuten ahdistuneisuudesta, masentuneisuudesta ja narsistisuudesta, eikä nuorten taloudellista epävarmuutta huomioida heistä keskustellessa (emt., VIII). Näin ollen Sipilän kolumnissa opiskelijat ovat laiskoja, etuoikeutettuja, itsekkäitä tai jopa narsistisia ja heitä syytetään uupumuksesta. Lisäksi Sipilän kolumnia kannattelevat sukupolvierot, millä vanhempien sukupolvien moraalit yritetään esittää parempina kuin milleniaalien. Aineiston muissa mielipidekirjoituksissa sukupolvien välistä vertailua pidettiin usein jopa epäoleellisena ja virheellisenä.

Toisaalta analysoimani median sisällöt kertovat myös yleisöistään. Erityisesti ikääntyneet muodostavat nykyisin merkittävän osan median yleisöistä ja käyttäjistä, koska heitä on paljon (Kivimäki 2017, 62). Tämä mahdollistaa myös heitä miellyttävän sisällön tarjoamisen. Monet vanhemmat lukijat voivat hyvinkin jakaa esimerkiksi Annamari Sipilän tai Pirkko Arstilan kolumneista välittyvän arvomaailman, sillä jokainen katsoo maailmaa oman sukupolvensa kautta.

Vaikka sukupolvien välillä nähdään usein vain ristiriitoja, Kimballin (2017, 56-57) mukaan monien Y- ja Z-sukupolvien nuorten sankareita ovat nimenomaan heidän omat vanhempansa. Nuoret ovat myös hyvin perhekeskeisiä ja läheisiä vanhempiensa kanssa (emt.). Nuorten vanhempiin kohdistuvan ihailun ja sukupolvikonfliktin ristiriitaisuus herättääkin kysymyksen, kuinka realistisen kuvan mediassa esiintyvät sukupolvia toisinaan rajustikin jakavat konfliktit antavat sukupolvien väleistä käytännön tasolla esimerkiksi työ- tai perhepiirissä. On siis mahdollista, että media kärjistää sukupolviristiriitaa, vaikka eri sukupolvien edustajat suhtautuisivat toisiinsa yleensä myönteisesti.

LÄHTEET

- Ahti-Miettinen, O., Moisio, J., Potila, A., Pyy-Martikainen, M. & Virtanen, V. (2017). *Opiskelijatutkimus 2017. EUROSTUDENT VI –tutkimuksen keskeiset tulokset*. [Helsinki]: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:37. Haettu osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-500-6>
- Jaakkola, M. (2013). *Hyvä journalismi: Käytännön opas kirjoittajalle*. [Helsinki]: Kansanvalistusseura.
- Järvensivu, A., Nikkanen, R. & Syrjä, S. (2014). *Työelämän sukupolvet ja muutoksissa pärjäämisen strategiat*. [Tampere]: Tampere University Press.
- Karisto, A. (2005). *Suuret ikäluokat*. Tampere: Vastapaino.
- Karvonen, E. (2000). Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Media & Viestintä*, 23(2). Noudettu osoitteesta <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529>
- Kimball, G. (2017). *Ageism in youth studies: Generation maligned*. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Kivimäki, S. (2017). Ikää ihmettelemässä. *Lähikuva* 2017:3, 62-77. [Turku]: Lähikuva-yhdistys ry.
- Rahtu, T. 2004. Saako olla ironiaa? *Kielikello* 2004:2. Noudettu 4.11.2019 osoitteesta <https://www.kielikello.fi/-/saako-olla-ironiaa->

MEDIA-AINEISTO

- Aaltovesi, V. (8.11.2017). *Kuusi tavallista naista poseeraa kohuverkkareissa: hurjia takapuolia, salaisia solia!* Haettu 8.11.2019 osoitteesta <https://www.menaiset.fi/artikkeli/ajankohtaista/kuusi-tavallista-naista-poseeraa-kohuverkkareissa-hurjia-takapuolia-salaisia/>
- Ahosniemi, A. [arnoahosniemi]. (7.7.2019). Taitava ja viisas @AnnamariSipila aivan huikeassa vedossa tänään! Hänen nerokkuutensa sivaltaa laiskanpulskeat syöttöporsaat pieniksi viipaleiksi @SYL_FIN [twiitti]. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://twitter.com/arnoahosniemi/status/1147794833727270912/>
- Anias, J. (10.7.2019). *Naularista journalisti*. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://www.keskipohjanmaa.fi/uutinen/577263/>

- Arstila, P. 2017a (18.10.2017). Vihjailevat helmat. *ET* 19/2017.
- Arstila, P. 2017b. Kallionpää, K. & Sarhimaa, J. (7.11.2017) *Ex-uutisankkuri Pirkko Arstila kirjoitti kolumnin ostoksilla olleen nuoren naisen ”pulleasta takamuksesta” ja ”salaisesta solasta” – ET-lehti julkaisi anteeksipyynnön ja poisti kolumnin*. Haettu 22.3.2020 osoitteesta <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000005439724.html>
- Halonen, K. (9.7.2019). *Nyt puhuu syöttöporsas: ”Hiukseni ja ripseni tippuivat uupumuksen vuoksi – toivuin, kun pääsin töihin”*. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://www.menaiset.fi/artikkeli/i ihmiset-ja-ilmiot/tyo-ja-raha/nyt-puhuu-syottoporsas-hiukseni-ja-ripseni-tippuivat/>
- Hannula, T., Juntunen, E., Pelli, P. & Varpula, S. (24.9.2019). *Trump pilkkasi Greta Thunbergiä, Thunberg näpäytti takaisin: otti presidentin sarkastiseksi pilkaksi tarkoitetun kommentin oman Twitter-tilinsä esittelytekstiksi*. Haettu 8.11.2019 osoitteesta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006248087.html/>
- Häkkinen, H. (9.7.2019). *SYL:n opiskelijoiden jaksamista käsitelleen kannanoton aiheuttaman some-myrskyn paras puoli on, että nuoret lähtivät aktiivisesti puolustamaan omiaan*. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://lansi-savo.fi/mielipide/kolumnit/ebb9e7eb-9c45-4c7e-a556-5f1d249458d1/>
- Koivuniemi, S. (9.7.2019). *Kyllä me vaan silloin jaksettiin*. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://www.itahame.fi/mielipide/torinlaidalta/art2553234/>
- Mannevuori, M. (22.10.2019). *Arvostelemme ahdistuneita millenniaaleja, vaikka meidän pitäisi pohtia miksi heistä tuntuu pahalta*. Haettu 27.10.2019 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-11024347/>
- Parikka, V. (8.7.2019). *Ylikuormittuneita opiskelijoita kutsuttiin syöttöporsaisiksi, mutta ehkä ensin olisi kannattanut vilkaista tilastoja*. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006167110.html/>
- Siltamäki, T. (7.11.2019). *Ei ole nykynuorten röyhkeydellä mitään rajaa: he eivät enää edes osta asuntoja, vaikka siihen on selkeästi kehoitettu*. Haettu 29.1.2020 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-11041285>
- Sipilä, A. (7.7.2019). *Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija*. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000006164571.html>

Snellman, A. (8.8.2019). *Syöttöporsaat, elättipossut – Anja Snellman ihmettelee naureskelua opiskelijoiden uupumukselle: ”Nimittely kertoo kyvyttömyydestä ymmärtää naapurisukupolvien kokemusmaailmaa”*. Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://seura.fi/blogit-ja-kolumnit/anja-snellman/syottoporsaat-elattipossut-anja-snellman-ihmettelee-naureskelua-opiskelijoiden-uupumukselle-nimittely-kertoo-kyvyttomyydesta-ymmartaa-naapurisukupolvien-kokemusmaailmaa/>

Suomen ylioppilaskuntien liitto. (1.7.2019). *Miksei opiskelijoilla ole oikeutta lepoon ja lomaan?* Haettu 28.9.2019 osoitteesta <https://syl.fi/miksei-opiskelijoilla-ole-oikeutta-lepoon-ja-lomaan/>

Tervonen, T. (17.9.2019). *Arno Ahosniemen syöttöporsas-kommentti raivostutti monet, mutta mitä hän sillä oikeastaan tarkoitti?* Haettu 17.10.2019 osoitteesta <https://www.jylkkari.fi/2019/09/arno-ahosniemen-syottoporsas-kommentti-raivostutti-monet-mutta-mita-han-silla-oikeastaan-tarkoitti-jylkkari-haastatteli-paatoimittajaa/>

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Aineiston mielipidekirjoitukset

TAULUKKO 2. Kehykset

LIITTEET

LIITE 1. Sipilä, A. (2019). *Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija.*

LIITE 2. Suomen ylioppilaskuntien liitto. (2019). *Miksei opiskelijoilla ole oikeutta lepoon ja lomaan?*

LIITE 1. Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija

Voi raukkaparkaa – hän on yliopisto-opiskelija

Suomesta on tullut kova ja kylmä maa, jossa poloiset korkeakouluopiskelijat on jätetty heitteille, kirjoittaa kolumnissaan Annamari Sipilä.

Annamari Sipilä HS

Julkaistu: 7.7. 2:00 , Päivitetty: 7.7. 9:44

SUOMESTA on tullut kova ja kylmä maa, jossa kaikkein vähäosaisimmat on jätetty heitteille. Pahan pohjimmaisiksi ovat tallautuneet poloiset korkeakouluopiskelijat.

Oletteko tulleet ajatelleksi, että "näin heinäkuussa, muun Suomen lomaillessa, merkittävä osa korkeakouluopiskelijoista elättää itsensä kesätöillä"? Oletteko tulleet miettineeksi, että "tilanne on opiskelijan näkökulmasta haasteellinen"?

En minäkään, ja tunnen siitä syyllisyyttä. Mutta onneksi Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) muistutti asiasta. SYL:n maanantainen kannanotto patistaa suomalaiset pohtimaan, "miksi opiskelijoilla ainoana väestöryhmänä Suomessa ei ole oikeutta lomaan ja loma-ajan toimeentuloon".

JOKU voisi kysyä, että kuinka korkeakouluopiskelijoilla on pokkaa. Että eikö riitä enää maksuton korkeakouluopetus ja sen lisukkeet? Että pitäisikö korkeakouluopiskelijoille kustantaa vielä lomatkin? Eikö etuoikeutettujen vaatimuksilla ole mitään rajaa?

Minä sanon näille kovalle ja kylmille kysyjille, että menkää itseenne. Liian kauan olemme paaponeet toisarvoisia kohteita: vanhuksia, lapsia, syrjäytyneitä, työttömiä. Yhteiskunnan resurssit pitäisi nyt ohjata niille, jotka sitä oikeasti tarvitsevat: yliopisto-opiskelijoille. Ei ole mitään niin surullista näkyä kuin luentosalista suoraan kesätöihin revitty nuori henkilö.

Joku voisi myös väittää, että Suomi on rappiolla. Että kuinka käy Suomen tulevaisuuden, jos ikäluokan parhaimmisto - *crème de la crème* - ei jaksa tehdä opintojensa lomassa töitä? Kuka maksaa tulevaisuudessa verot, jos kaikkein etuoikeutetuimpienkin peruskunto on tämä?

Minä sanon näille kyynisille ja katkerille kysyjille, että menkää itseenne. Miksi ylipäätensä kenenkään pitäisi tehdä töitä, jos valtio voisi kerran maksaa perustuloa? Yhdysvaltain entisen presidentin **John F. Kennedyn** virkaanastujaispuhetta vapaasti muokaten: Älä kysy mitä voit tehdä maasi puolesta - kysy mitä maasi voi tehdä sinun puolestasi.

JOKU saattaisi myös ihmetellä, että miten nyt ei jakseta enää kesätöitä painaa, kun ennenkin jaksettiin. Että milloin työn ilo muuttui työn piinaksi? Eikö työtä kuin työtä voi ottaa elämäkokemuksena? Eihän mikään työ tartu tekijäänsä käteen.

Minä sanon näille asiattomille ja tyhmiksi heittäytyville ihmettelijöille, että ettekö te tiedä mikä vuosi nyt on. Nyt on vuosi 2019, eikä sen raastavuudelle ole vertaa historiassa. Helppohan teidän oli 1950-luvun maatalousyhteiskunnassa, kun ei ollut opintotukijärjestelmää vaivaamassa, vaan saatoite rentoutua heinätoissää ylioppilaslakki päässä. Ja entäs sitten 1990-luku? Lama-aikana opiskelleet ja valmistautuneet saivat vetää lonkkaa vuosikaudet, kun työpaikkoja ei yksinkertaisesti ollut.

JOKU voisi väittää, että SYL:n ulostulo oli huonosti laskelmoitu profiilinnostattaja, joka ei tuo sympatiapistettä.

Minä sanon näille epäempaattisille besserwissereille, että omat sympatiani he ainakin saivat. Ei ole mitään niin raskasta kuin olla korkeakouluopiskelija Suomessa. Se on niin raskasta ja kuluttavaa, että vliionistosta niriäisi näistä suoraan eläkkeelle.

HS.fi:n luetuimmat

JUURI NYT PÄIVÄ VIIKKO

1. Postin lakko vaikuttaa myös asumiseen: Jenni Timonen uhkaa jäädä vauvansa kanssa kodittomaksi, koska pankki ja vuokranantaja eivät jousta
2. Viekö väärä ulkonäkö työn? Eeva-Kaisa Metsola on poikkeuksellinen näky, eikä hän suostu tinkimään tyylistään edes työpaikan vuoksi [Tilaa jille](#)
3. Millintarkka tiedemies vai naisia vihaava tasa-arvon vastustaja? Evoluutiopsykologi Markus J. Rantalan teoriat naisista ja parinmuodostuksesta saavat monet raivoihinsa [Tilaa jille](#)
4. Jan Vapaavuoren selitys Helsingin tyhjiin arvoasuntoihin: On niin varakkaita ihmisiä, että he pitävät näitä kakkos- ja kolmosasuntoina
5. Helsingin seutua odottaa maanantaina liikennekaos - Nämä alueet lakko rampauttaa pahiten
6. **Nyt.fi:** Peteliuksen anteeksipyyntöistä syntyi rönsyilevä someväantö, kun ihmiset olivat täysin eri mieltä kaikesta ja kaikesta muustakin
7. Tämä postilakosta pitää nyt tietää - HS vastaa 13:een keskeiseen kysymykseen lakosta
8. Kiinasta tilattujen väärennetyjen Canada Goose -untuvatakkiin sisältä on paljastunut haisevia ja mätäneviä ankan osia
9. Tutkimusryhmä löysi Seilin saarelta loispistiäisen, joka tappaa punkin ennen [näytä lisää](#)
10. **Kommentti:** Haluaisinpa listan moraalista ongelmista, joista Slushissa ei haluta puhua

[Näytä lisää](#)

Uusimmat

- 17:52 Käräjäoikeus vangitsi miehen Helsingin Pitäjänmäen henkirikoksesta epäiltynä
- 17:43 Kolme ihmistä kuoli hallituksen vastaisissa mielenosoituksissa Kolumbiassa, sadattuhannet protestoilijat vaativat turvaa
- 17:41 Telian matkapuhelinverkon laaja häiriö ohi, vaikutti myös hätäpuhelinsoittamiseen
- 17:32 Tämä postilakosta pitää nyt tietää - HS vastaa 13:een keskeiseen kysymykseen lakosta
- 17:26 Lännen Media: Palloliitto ei saa rangaistusta fanien ryntämisestä kentälle Huuhkajien ratkaisevassa EM-karsintaottelussa
- 17:15 Väärin juhlittu? - Real Madridin päävalmentaja Zinedine Zidane käänsi kelkkansa ja puolusti golffriippuvuudestaan haukuttua Gareth Balea
- 17:07 Jan Vapaavuoren selitys Helsingin tyhjiin arvoasuntoihin: On niin varakkaita ihmisiä, että he pitävät näitä kakkos- ja kolmosasuntoina
- 16:52 **Nyt.fi:** Peteliuksen anteeksipyyntöistä syntyi rönsyilevä someväantö, kun ihmiset olivat täysin eri mieltä kaikesta ja kaikesta muustakin
- 16:45 Jere Virtanen on hankkinut yli 33 000 Manchester United -esinettä, nyt hän rakentaa rakastamaansa seuraan keskittävää museota

LIITE 2. Miksei opiskelijoilla ole oikeutta lepoon ja lomaan?

MIKSEI OPISKELIJOILLA OLE OIKEUTTA LEPOON JA LOMAAN?

Kannanotto 1.7.2019

Näin heinäkuussa, muun Suomen lomaillessa, merkittävä osa korkeakouluopiskelijoista elättää itsensä kesätöillä. Opiskelijoiden kesäajan työssäkäynti on elinehto niin opiskelijoille itselleen kuin työmarkkinoillekin. Tilanne on opiskelijan näkökulmasta haasteellinen. Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL haluaakin haastaa suomalaisia pohtimaan, miksi opiskelijoilla ainoana väestöryhmänä Suomessa ei ole oikeutta lomaan ja loma-ajan toimeentuloon.

Kevät- ja syyslukukausien aikana opiskelijan ensisijaista sosiaaliturvaa eli opintotukea saa n. 60 000–70 000 opiskelijaa. Kesällä vastaava luku on n. 11 000. Opintotukea voi nostaa kesällä vain, mikäli opiskelija kykenee suorittamaan riittävän määrän opintoja myös kesäkuukausina. Kaikille tutkintoon sopivia opintoja ei kesäisin ole saatavilla, ja valmiiksi vähäisiä tukikuukausia ei näin ollen ole usein järkevää tuhlata kesäajan opintoihin. Ainoaksi vaihtoehdoksi monelle jää töiden hakeminen.

Töiden saaminen ei kuitenkaan ole varsinkaan suurilla yliopistopaikkakunnilla helppoa. Kamppailu kesätyöpaikoista alkaa jo varhain kevättalvella, ja kesätyöpaikkaa tarvitsevia opiskelijoita riittää jonoksi asti myös työpaikoilla, jotka eivät edellytä korkeakouluopintoja. Moni yliopisto-opiskelija viettää kesänsä töissä, joissa korkeakouluopinnoissa hankittua osaamista ei pääse hyödyntämään. Yhteiskunnan kannalta tämä tuskin on järkevintä resurssien käyttöä.

Vielä ikävämpi tilanne on niillä, jotka kovasta yrittämisestä huolimatta eivät onnistu saamaan kesätyöpaikkaa lainkaan. Mikäli talvikuukausien opintolainat on jo nostettu ja käytetty elämiseen, ei opiskelijalle välttämättä jää muuta vaihtoehtoa kuin hakea toimeentulotukea.

Toimeentulotuen saamisen ehdot opiskelijalle ovat tiukat. Tukea saadakseen opiskelijan on kyettävä todistamaan, ettei sopivia kesäopintoja ole tarjolla, että töitä on haettu ja että kaikki nostettavissa olevat opintolainat on käytetty. Opiskelijoita siis vaaditaan käyttämään opiskeluajan toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettua opintolainaa elämiseen opintoajan ulkopuolellakin.

Opiskelijoiden siirto yleisen asumistuen piiriin on helpottanut tilannetta hieman, sillä toisin kuin opintotukea, yleistä asumistukea saa myös kesäajalta. Tuen taso on kuitenkin niin matala, ettei se useimmilla riitä kattamaan koko vuokraa saati muita elinkustannuksia. Syödäkin varmaan täytyisi.

Joka kolmas korkeakouluopiskelija kärsii mielenterveyden ongelmista. Tieto ei yllätä, sillä riittävä lepo stressaavien opintojen ohella on jaksamisen perusedellytys. Ilman kesätöissä käyviä opiskelijoita työpaikkojen taas olisi vaikea tarjota vakituisille työntekijöilleen lomaa ja samalla ylläpitää toimintaa läpi kesän. Opiskelijan kannalta tilanne ei kuitenkaan ole reilu tai oikeudenmukainen.

Vaikka kaikille muille tässä yhteiskunnassa loma ja lepo tuntuvat olevan perusoikeuksia, on opiskelijan tullakseen toimeen uurastettava levotta läpi vuoden. Olisi jo korkea aika muistaa, että opiskelijat ovat ihmisiä siinä missä muutkin. Siirtyminen perustuloon ratkaisisi tämänkin dilemman. Riittävän toimeentulon tulisi kuulua aivan kaikille – myös kesällä.